

Specialisatie jonge kind semester 4: KLEUTERS

27 januari 2025

SAXION
HOGESCHOOL

José Koggel (j.a.koggel@saxion.nl)

Simone Soomers (s.soomers@saxion.nl)

1

Leeftijdsgrens:
jonge kind: 2 – 8 jaar

**Deskundig in onderwijs
verzorgen aan:**
jonge kind: groep 1 t/m 4

Doelstelling leeftijdsspecialisatie jonge kind

Semester 4: Splend leren in een rijke speelleeromgeving voor kleuters

De student bekwaamt zich in het kunnen ontwikkelen van een beargumenteerd onderwijsaanbod aan kleuters.

Semester 5: Inclusiever onderwijs in groep 3 en 4

De student creëert ontwikkelingsmogelijkheden voor alle leerlingen binnen zijn leeftijdsspecialisatie: rekening houden met onderwijsbehoeften van individuele leerlingen en onderwijskansen voor ieder kind.

2

Semester rationales

	Semester 1	Semester 2
Jaar 1	Kennismaken	Inleiden in betekenissen
Jaar 2	Leren	Leeftijdsspecialisatie jonge/ oudere kind
Jaar 3	Inclusiever onderwijs bij het jonge/ oudere kind	Minor
Jaar 4	Verdiepen van het persoonlijke profiel	Afstuderen

Semester 4 jonge kind (kleuters)

 SPANNINGSVELDEN	
Kind centraal: Het opdoen van ervaringen door kinderen staat centraal. De nadruk ligt op ruimte voor kindinitiatief.	Leerstof centraal: Het aanbod of onderwijs is opgezet vanuit de leerdoelen. Er wordt veelal gewerkt met een vaste structuur en vooraf geplande activiteiten,
Begeleidend leerkrachtgedrag: De activiteit of het spel wordt doelgericht opgestart of begeleid door de leerkracht. Bij begeleiden van jonge kinderen sluit de professional aan bij de belevingswereld, het niveau, het spel en de activiteit van het kind.	Sturend leerkrachtgedrag: De leraar geeft instructie en maakt gebruik van een didactisch model. Er vindt modeling plaats en/of preteaching. De leraar neemt bij het spel een meer leidende rol aan.

Opleidingsmodel Semester 4 (jaar 2)

Leereenheden

1. Werkplekleren in groep 1 en 2

2. KP/PPO Spelend leren in een rijke speelleeromgeving

3. Ontwikkeling en leren van kleuters

4. Visie op ontwikkelen en leren van kleuters

5. Pedagogisch en didactisch handelen met kleuters

5

Leereenheden semester 4 Jonge kind (kleuters)	Inhoud	Toetsing
1. Werkplekleren in groep 1 en 2 (kwartiel 3 en 4)	Onderwijs aan kleuters voorbereiden, uitvoeren, afgestemd op de ontwikkelingskenmerken van de kleuter met behulp van het kleuterdagplanningsformulier. Er is veel aandacht voor klassenmanagementvaardigheden, interactievaardigheden en spelbegeleiding in de kleuterklas.	WPL fase B (5sects)
2. KP/PPO Spelend leren in een rijke speelleeromgeving (kwartiel 3 en 4)	Onderwijs ontwerpen, uitvoeren en evalueren, afgestemd op de ontwikkeling van een kleuter. Kennis maken met verschillende manieren om het onderwijs in te richten voor kleuters en welk leerkrachtgedrag het meest passend is bij activiteiten in de rijke speelleeromgeving van kleuters (het hoekenproject).	Portfolio (5sects)
3. Ontwikkelen en leren van kleuters (kwartiel 3)	De ontwikkeling en leren van een kleuter vanuit de peuterperiode (en soms zelfs de babyperiode). De drie vragen die centraal staan: Hoe leren kleuters het best? Welke kenmerken horen daarbij? Hoe sluit je daarbij aan met je onderwijs?	Testvisioontoets 5sects)
OP, taal, rekenen, motoriek		
4. Visie op ontwikkeling van kleuters (kwartiel 4)	Kritisch nadenken over het onderwijs in de kleuterklas en een eigen visie op ontwikkeling en leren van kleuters ontwikkelen. De spanningsvelden kind centraal – leerstof centraal en de begeleidende leerkracht – de sturende leerkracht staan centraal in deze leereenheid.	Mondeling (5sects)
OP, taal, rekenen, motoriek		
5. Pedagogisch en didactisch handelen met kleuters (kwartiel 3 en 4)	Ontwikkelen van een beredeneerd onderwijsaanbod voor kleuters. Verdieping in het pedagogisch en didactisch handelen met kleuters en wat dit vraagt van het leerkrachtgedrag en de inrichting van het onderwijs. Er worden keuze-opdrachten in de praktijk uitgevoerd.	Verslag / filmpje/ vlog 5sects + 5 sects)
OJW en KC		

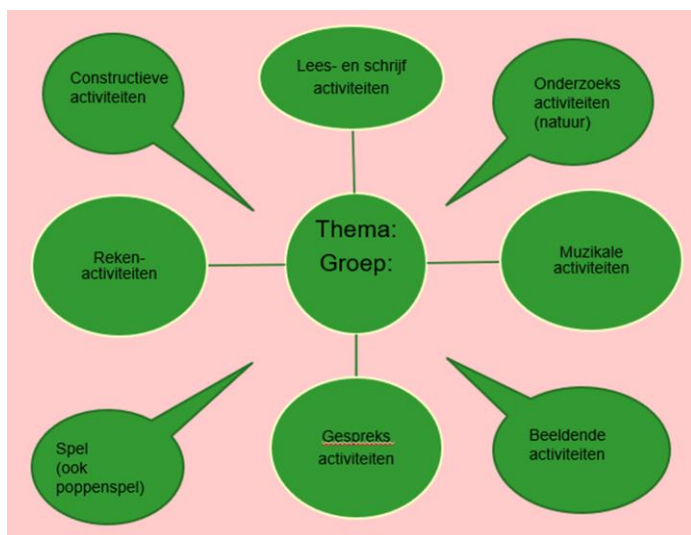
6

Overzicht stage opdrachten

Kwartaal 3	Kwartaal 4
7 keer 2 dagen en 1 stageweek (3.6): +/- 19 stagedagen* *Week 3.9 en 3.10 <u>toetsweken</u> (stage in overleg)	6 keer 2 dagen en 1 stageweek (4.6): +/- 17 stagedagen* *Week 4.3 geen stage i.v.m. Europeïers *Week 4.10 <u>toetsweek</u> (stage in overleg)
Leereenheid KP en PPO Spelend leren in een rijke speelleeromgeving <i>Illustratie 1.1 Inrichting en uitvoering rijke speelleeromgeving</i> Ontwerpen en uitvoeren van een rijke speelleeromgeving voor kleuters in de vorm van een hoekenproject. De uitvoering van het hoekenproject bestaat uit zes dagdelen, verdeeld over meerdere weken (start week 3.6). Zie bijlage 1: stap 1-6 <i>Illustratie 1.2 Klassenmanagement in de kleuterklas</i> Doelbewust inzetten van klassenmanagementvaardigheden in de kleuterklas. In kwartaal 3 minimaal één fragment filmen en daarop reflecteren. Tip: deze illustratie kan gekoppeld worden aan de uitvoering van het hoekenproject. <i>Illustratie 1.3 Interactievaardigheden met kleuters</i> Ontwikkeling van interactievaardigheden in kaart brengen tijdens poppenspel. In kwartaal 3 minimaal één fragment filmen en daarop reflecteren. Tip: deze illustratie kan gekoppeld worden aan de uitvoering van het hoekenproject.	Leereenheid KP en PPO Spelend leren in een rijke speelleeromgeving <i>Illustratie 1.2 Klassenmanagement in de kleuterklas</i> Doelbewust inzetten van klassenmanagementvaardigheden in de kleuterklas. In kwartaal 4 minimaal twee fragmenten filmen en daarop reflecteren. <i>Illustratie 1.3 Interactievaardigheden met kleuters</i> Ontwikkeling van interactievaardigheden in kaart brengen tijdens spelbegeleiding. In kwartaal 4 minimaal twee fragmenten filmen en daarop reflecteren. <i>Illustratie 2.3 Rol in het onderbouwteam</i> Feedbackgesprek met collega's onderbouw.
Leereenheid pedagogische en didactisch handelen deel kwartaal 3 Uitvoeren van vier keuzeopdrachten waarbij het pedagogisch of didactisch handelen van de student centraal staat. LET OP: deze keuzeopdrachten verwerk je in het hoekenproject (illustratie 1.1 kp/ppp)	Leereenheid pedagogisch en didactisch handelen kwartaal 4 Uitvoeren van vier keuzeopdrachten waarbij het pedagogisch of didactisch handelen van de student centraal staat.

7

Hoekenproject

Bijlage 1: Stappenplan van het hoekenproject

Stappen:	Activiteiten:
Stap 1 Week 3.1-3.2	Overleg de planning met je mentor Maak duidelijke afspraken met je mentor over de voorbereiding en uitvoering van je hoekenproject. Bespreek in ieder geval: thema en doel van het hoekenproject, uitvoering op welke dagdelen en rol van de mentor. Wat betreft het te kiezen thema: kies vooral een thema waarvan je denkt dat het betekenisvol voor de kinderen zal zijn. Kies ook voor een thema dat jou zelf aanspreekt, waar je zin in hebt om mee bezig te gaan voor je hoekenproject.
Stap 2 Week 3.2	Verdiep je in de theorie van Basisontwikkeling
Stap 3 Week 3.2	Onderzoek de beginsituatie van jouw stagegroep Je verdiept je in de beginsituatie van de leerlingen op basis van gesprekken met je mentor, observaties en activiteiten die je met de kinderen doet/ hebt gedaan om de beginsituatie af te tasten.
Stap 4 Week 3.3 - 3.5	Bereid het hoekenproject concreet voor aan de hand van het webschema 1. Geef aan de hand van het webschema een overzicht van de mogelijke activiteiten. Let op: verwerk de keuzeopdrachten vanuit de leereenheid pedagogisch en didactisch handelen hierin! 2. Focus op het leerstofgebied van de groep waarvoor je de hoek ontwerpt. Zorg dat je heel duidelijk het leerstofgebied met betrekking tot rekenen-wiskunde, taal en spel in kaart brengt. Sluit daarin aan bij tussendoelen en doorgaande leerlijnen taal en rekenen-wiskunde die voor jouw doelgroep van toepassing zijn. Dat is je uitgangspunt bij het ontwerpen, naast de betekenis voor de kinderen. 3. Breng een ordening aan in de tijd. Je kunt hierbij gebruikmaken van de aandachtspunten hieronder: - Welke bedoelingen heb je met het hoekenproject op het gebied van taal, rekenen-wiskunde en spel? - Van welke betekenis aan voor kinderen ga je uit? - Met welk startaanbod begin je? - Welke soorten activiteiten zie je voor je bij het thema? - Wat is de rol van de leerkracht? Hoe kun je spelbegeleiding bieden in de hoek? Wat is jouw rol buiten de hoek? - Op welke manier evalueer je de afzonderlijke dagdelen met de kinderen? En wat doe je met de uitkomsten van de evaluaties?
Stap 5 Week 3.6 - 3.9	De uitvoering van het hoekenproject Omvang: zes dagdelen, liefst verspreid over enkele weken. Wanneer je in je stage hebt geland om het hoekenproject uit te voeren, dan heb je op die afgesproken dagdelen de gehele verantwoordelijkheid over het onderwijs aan alle leerlingen. Maak steeds zelf duidelijke afspraken met je mentor over de taakverdeling. Observeer de kinderen goed tijdens de activiteiten en speel mee, zodat je de plannen kunt bijstellen. Je leidt de dag, introduceert de activiteiten en begeleidt de activiteiten buiten de hoek. Ook observeer je het spel in de hoek en onderzoek je mogelijkheden voor een vervolgaanbod. Eventueel neemt je mentor ook een aantal taken op zich. Maak ook foto's van het spel in de hoek en van de overige activiteiten in je hoekenproject. Deze kun je toevoegen bij je artikel. N.B. In deze stap werk je ook aan klassenmanagement - en interactievaardigheden.
Stap 6 Week 3.10	Evaluatie van het hoekenproject Zorg dat je tussentijds met je mentor terugkoppelt hoe het spel in de hoek en de overige activiteiten binnen het hoekenproject verliepen. Binnen het hoekenproject ga je zo cyclisch te werk en kun je tijdig je handelen bijsturen als dat nodig is. Vraag je mentor om feedback aan het einde van het hoekenproject.
Stap 7 Week 4.1 - 4.7	Schrijven artikel Schrijf na afloop van jouw hoekenproject het artikel over de uitvoering van je hoekenproject.

8

Kleuterdagplanningsformulier

ONDERWIJSONTWERP KLEUTERDAGPLANNINGSFORMULIER		SAXION	
Naam student:		Leerjaar:	
Naam mentor:		Groep:	
Naam schoolleider:		Datum:	
Thema:	bouw	Ontwikkelingsdoelen:	
DOELSTELLINGEN			Feedback
<p>Welke aspecten van de brede persoonsontwikkeling (zie visie OGB) staan vandaag centraal?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Autief zijn, initiatieven nemen en plannen maken • Communiseren en luist • Samen spelen en samen werken • Wereld verkennen • Leren en vaardigheden • Voorstellingsvermogen en creativiteit • Omgaan met emoties en tekens • Zelfhulp en reflectie • Ontdekkend, onderzoeken en problemen oplossen 		<p>Brede persoonsontwikkeling: Communiceren en taal: leerlingen worden uitgedaagd om te verspreiden wat ze aan het doen zijn (de verschillende stappen die je moet uitvoeren om tot het resultaat van een muurje te komen). De leerlingen worden uitgedaagd om te vertellen over het bouwwerk dat ze hebben gemaakt. Samen spelen en samen werken: in de hoek (de bouwmarkt) oefenen de leerlingen met de verschillende rollen (magazijnmedewerker, kassa medewerker, medewerker in de winkel die advies kan geven, klant).</p> <p>Specifieke kennis en vaardigheden: Motorische vaardigheden: leerlingen oefenen hun motorische vaardigheden via het spelen met diverse constructiematerialen. De leerlingen kunnen kiezen tijdens het buitenspeel voor het bouwen van een huis. Gereedschappen en technieken: leerlingen gaan oefenen met de metseltechniek in b.v. een bouwkaat.</p>	
<p>Welke specifieke kennis en vaardigheden staan vandaag centraal?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motorische vaardigheden • Waarnemen en ordenen • Woorden en begrippen • Sociale vaardigheden • Gereedschappen en technieken • Situaties • Hoeveelheden en bewerkingen • Beschrijven en gestuurd taal 			
<p>Evalueer: Op welke manieren kan zichtbaar worden dat de hierboven aangegeven aspecten vandaag centraal hebben gestaan?</p>			
BEGHITUATIE(S)			
<p>Welke vragen hebben de leerlingen/groepjes leerlingen met betrekking tot het thema? Wat is het verhaaltje van de leerlingen/groepjes leerlingen ten aanzien van de doelsituatie?</p>		<p>Dit is de laatste week van het thema bouw. De metseltechniek heb ik een keer voorgedaan in de grote kring en ook tijdens de speeltijd voor leerlingen die met het materiaal aan de slag gingen. De volgende leerlingen bekwamen de metseltechniek en zouden andere leerlingen kunnen helpen...</p>	

Welk moment kies je om op stagebezoek te gaan?

Wat verwacht je van de student?

Waar kijk je naar?

Welke feedback kun je geven?

Wat vraagt dit van jou als opleider?

9

Welke kennis en handvatten zijn nodig voor het opleiden van jonge kind studenten?

- .....
- .....
- .....

Conclusie

10

Feedback en vragen

